

KÖZLEMÉNYEK

**Régi-új elektronikus kiadványok:
IRTO/IRAMTO teljes szöveggel**

**Industrial Archaeology / Industrial Archaeology
and Archaeometry Newsletter available in full
text electronical version**

Az Archeometriai Műhely bár nem közvetlen folytatása, de célkitűzéseiben, hagyományában elődjének tekinti a VEAB Iparrégészeti (később Iparrégészeti és Archeometriai) Munkabizottságának Tájékoztatóját.

Az elektronikus formában meglévő információkat, dokumentumokat már korábban is elérhetővé tettük az Archeocomp Egyesület szerverén. Most, Laczi Orsolya munkája eredményeként, az IRAMTO teljes állománya, kereshető szöveges pdf formában hozzáférhető a következő címen:

<http://www.ace.hu/iramto/index.html>

Néhány szám a jelen közlemény írásakor még hiányzik, köszönettel vesszük a pótlást.

A továbbiakban szeretnénk a korábbi magyar archeometriai tárgyú kiadványokat mielőbb hasonló módon hozzáférhetővé tenni. Az elérhetőségről az AM rendszeresen tájékoztatja az érdeklődőket.

*

Változások /

Changes in AM

Az *Archeometriai Műhely* rendszeres olvasói bizonyára tapasztalták, hogy a folyóirat megjelenésében apró, de szerintünk lényeges újítások jelentek meg. A címlapot évenkénti bontásban adjuk közre - ennek oka, hogy így a teljes állomány jobban áttekinthető. Ugyanis a 7. (hetedik!) évébe lépő *Archeometriai Műhely* már nem fért el a régi "kutyanyelven". Ugyancsak a főlapon, látogatói számlálót helyeztünk el - ami természetesen csak az *ace* szerveren él, az EPA archívum olvasóit a Széchényi Könyvtárral való kapcsolattartással próbáljuk követni.

Apró változások történtek a formai útmutatóban is. Kibővítjük az angol nyelvű tartalmat, lehetőség van két nyelvű cikkek egyidejű publikálására. Az illusztrációk feliratait (táblázatok, ábrák) is kétnyelvűen kérjük.

T. Biró Katalin
Magyar Nemzeti Múzeum

**A lassú víz és a part – az Archeometriai
Műhely a Scopus adatbázisában**

AM in Scopus

„Lassú víz partot mos.” „A türelem rózsát terem.” Néhány közkeletű szólás jut eszébe az embernek, amint a most következő témáról írni kezd, legalábbis az én szubjektív szemszögemből. A hír szárazon annyi, ami a címben is olvasható, ám én a továbbiakban kicsit személyes hangon fogok szólni erről mérföldkőről, abban a reményben, hogy az ünnepi alkalom miatt megengedhető.

Ha emlékezetem nem csal, még 2005-ben történt, hogy az *Archeometriai Műhely* (AM) szerkesztőbizottsági ülésén elhangzott (és röviddel később a folyóirat célkitűzésének leírásába is bekerült) az a meglehetősen ambíciózus terv, hogy a folyóirattal megcélozzuk a nagy nemzetközi tudásbázisokba való bekerülést (például impakt faktor terén).

Én magam kissé szkeptikus voltam a kérdésben, de mindenki lelkesnek látszott, és ez a lényeg. Egyelőre ennyiben maradtunk.

Azt nem mondhatnám, hogy a dolog feledésbe merült, inkább azt, hogy sokáig tényleg irreálisnak tűnt. Az induláskor a nyílt hozzáférhetőség (open access) még csak szárnyait bontogatta, így az AM az úttörők közé került, és ez kompenzálta a folyóirat akkori ismeretlenségét. Szubjektív megítélésem szerint ez az évek során sokat oldódott, és a tematikus számok (amelyek *mint tudjuk* mindig nehezebben készülnek el...) szintén fokról fokra emelték az ismertséget.

2009-ben kaptam egy információt arról, hogy az Elsevier kiadó által működtetett Scopus adatbázisba folyóiratokat lehet javasolni. Ettől persze rögtön fellelkesültem, ugyanis magam rendszeresen

küldök hibajavításokat az adatbázis karbantartóinak (pl. igen gyakori a magyar folyóiratok cikkeinél a szerzők vezeték- és utónevének felcserélése) és a tapasztalatom igen pozitív. Egyrészt pár napon belül érdemben reagálnak az észrevételekre, másrészt 4-6 hetes átfutási idővel (ellenőrzés után) valóban ki is javítják a hibákat.

Nos, javasoltam is mindjárt az AM-t a listára, sőt megkértem mindenkit, hogy tegyen így. Hamarosan meg is lett a dolog fogantaja, pár hónap múlva hivatalosan is megkeresték a folyóiratot, hogy a javaslathoz szolgáltatassunk bizonyos adatokat. Például az idézettséggel kapcsolatban kellett konkrétumokat megadni, illetve, hogy a folyóiratnak van-e angol nyelvű része, és hogy a nem angol nyelvű rész miért nem az. Ezeket az adatokat eléggé viharos sebességgel elküldtük (itt T. Biró Katalinnak felbecsülhetetlen érdemei vannak a gyors elkészítésben, lásd még lejjebb is), és persze megkezdődött a várakozás.

De nem történt semmi, hosszú hónapokig. Tudtuk, hiszen világossá tették: mi csak javasolhatunk, a döntés az adatbázis szerkesztőinek kezében van. Én magam úgy véltem, hogy megmérettettünk és könnyűnek találtattunk – arról nyilván nem értesítenek, hogy nem vettek fel a listára. Annyi baj legyen, a cikkek végül is gyűlnek, a folyóirat él, mindig van mit lektorálni... Talán majd máskor.

Ez így is maradt, egészen néhány héttel ezelőttig, amikor is értesítettek, hogy *felveszik a lapot az adatbázisba!* Nos, mondanom sem kell, hogy szinte nem is akartam hinni a szememnek: először egy ügyes spam-re gyanakodtam.

De nem, a levél hitelesnek bizonyult, sőt elnézést is kértek a késedelemért, amit a Scopus és a ScienceDirect integrálásával, átszervezésével magyaráztak. (Aki használta a rendszert szeptember-októberben, tudja miről van szó, alig ismerte ki magát az ember.) Csakhamar igen részletesen konkrétumokat kérdeztek, és a hozzáférés módja után is érdeklődtek (ez az olyan lapoknál releváns, amelyekhez bejelentkezés útján lehet hozzáférni), illetve formálisan is hozzá kellett járulnia a kiadónak (Magyar Nemzeti Múzeum) ahhoz, hogy a tartalmat a Scopus indexelhesse. Együttal kérték, hogy helyezzünk el erre vonatkozó információt az AM honlapján, amit szíves-örömmel teljesítettünk.

Egyelőre itt tart a történet, de nem lehetünk türelmetlenek. A szakszerű indexeléshez idő kell, ez mindenkinek nyilvánvaló, akinek hasonló

feladata volt már. Addig is, kicsit ünnepeljünk: én a magam és szerkesztőtársaim nevében megköszönöm a szerzők nívós munkáját, hiszen munkájuk képezi azt az a szellemi tőkét, amit ma az *Archeometriai Műhely* képvisel. Megköszönöm a bírálók tevékenységét is: szakmai szigoruk és építő kritikájuk nélkül ugyancsak lehetetlen lenne a szakmai színvonal magasán tartása. (Ide beékelek egy kis technikai részletet is: a kiértékelésnél rákérdeztek arra is, hogy a benyújtott kéziratok hány százalékát utasítjuk el.) A Nemzeti Kulturális Alap támogatása nélkül nem tudnánk elkészíteni a nyomtatott példányokat, az Országos Széchényi Könyvtár Elektronikus Periodika Adatbázisa pedig biztosítja, hogy a folyóirat számai minden körülmények között, hosszú távon is elérhetőek legyenek.

Végül, de nem utolsósorban még valakinek jár köszönet. Talán nem is ildomos szerkesztői cikkben a saját teljesítményünket kiemelni, így a szerkesztőbizottságot nem sorolom ide, mégis fontosnak tartok legalább egy lényeges momentumot megemlíteni. Ez pedig főszerkesztőnk (és egyúttal technikai szerkesztőnk), T. Biró Katalin áldozatos munkája, hiszen minden megjelent cikk kézírata az ő formázó keze nyomát, vagy legalábbis billentyűzetének és egerének nyomát viseli. A tevékenység ebbéli eredményét mindenki maga tapasztalhatja, de ennek a munkának van egy olyan része, amiről csak akkor szerzünk tudomást, amint kapcsolatba kerülünk vele, kívülről nem látható. És ez a tevékenység, a fáradhatatlan nógatas (mind a szerkbiz, mind a bírálók nógatása, néha a szerzőké is), először e-mailben, aztán szükség esetén telefonon (sőt!), nos ez is része, mégpedig fontos része a történetnek. Az, hogy az AM 2010-re a Scopusba kerülhetett, részben neki is köszönhető. Én mindenesetre hálás vagyok, bármennyire is szeretné esetleg ezeket mondatokat (ki)lektorálni, nem fogom hagyni...

Örüljünk tehát együtt a szakmai elismerésnek! Úgy gondolom, a folyóirat 2004-es indulása óta nagy utat tettünk meg. A magunk szerény eszközeivel igyekszünk a magyar és immár a nemzetközi archeometria ügyét jól szolgálni. Vélelmezem és persze remélem is, hogy a lap szakmai színvonala e mérföldkö elérése kapcsán is tovább fog erősödni. Ehhez kívánok mindnyájunknak jó munkát és természetesen sok sikert!

Székelly Balázs

ELTE Geofizikai és Űrtudományi Tanszék

*